

РЕШЕНИЕ

№ 392

гр. Русе, 23.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Надежда М. Александрова

при участието на секретаря Борянка Г. Тончева
като разгледа докладваното от Надежда М. Александрова Гражданско дело
№ 20234520105589 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявените в обективно съединение искове са с процесуалноправно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК и материалноправно такова – чл. 240, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗД, чл. 79, ал. 1 от ЗЗД и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД от ПРОФИ КРЕДИТ БЪЛГАРИЯ ЕООД против А. Х. Д. за установяване на задълженията на ответника по Договор за потребителски кредит № 40003303724, както следва: главница в размер на 3127.57 лева, договорно възнаграждение- 1149.89 лева, лихва за забава- 390.93 лева и законна лихва- 175.28 лева за периода 05.04.2023 год.- 27.06.2023 год..

Предявени са и осъдителни искове с процесуалноправно основание чл. 415, ал. 3, вр. ал. 1, т. 3 от ГПК за отхвърлените в заповедното производство вземания за възнаграждение за закупена услуга Фаст- 648.10 лева и за закупена услуга Флекси- 1733.36 лева.

Ищецът заявява, че на 26.02.2021 г. е сключен Договор за потребителски кредит № 40003303724 с длъжник- ответникът. Длъжникът бил запознат с общите условия и му бил предоставен стандартен европейски формуляр. Договорът включвал закупуване на услуги Фаст и Флекси, като възнаграждението за предоставянето на първата било 1000.00 лева, а на втората- 2600.00 лева. Страните се споразумели това възнаграждение, което възниква за клиента като задължение към деня на отпускане на заема, да се разсрочи във времето и да се погасява от клиента в рамките на погасителния план, платимо заедно с месечната погасителна вноска по кредита.

В изпълнение на задълженията си ищцовото дружество на 27.02.2020

год. превело парична сума в размер на 1435.32 лева по посочена от длъжника банкова сметка. Общият размер на отпуснатата сума по договора е 4000.00 лева.

Страните уговорили задължението по договора да бъде погасено в срок от 36 месеца с месечна вноска по погасителен план в размер на 193.07 лева и падежна дата всяко 25- то число на месеца. Договорното възнаграждение било уговорено в размер на 2950.25 лева (ГЛП 41.00 %), като също било разсрочено. С включването на плащанията по допълнителните услуги Фаст и Флекси, месечната погасителна вноска станала 293.07 лева, а общото задължение по кредита 10550.25 лева.

Предвид факта, че длъжникът не изпълнявал точно поетите с договора задължения и заплатил само 3786.54 лева от общото задължение, ищецът претендира неплатените суми, ведно с лихвите за забава от подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК до изплащане на задължението.

За събиране на вземането си кредиторът подал заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК и по образуваното ч.гр.д. № 3387/2023 год. била издадена заповед за изпълнение на парично задължение за сумите: 3127.57 лева- главница, договорно възнаграждение в размер на 1149.89 лева за периода от 25.03.2022 год. до 05.04.2023 год., 390.93 лева- лихва за забава от 26.03.2021 год. (датата на изпадане на длъжника в забава) до 05.04.2023 год. (датата на предсрочна изискуемост), законна лихва в размер на 175.28 лева от 05.04.2023 год. (датата на предсрочната изискуемост) до 27.06.2023 год. (датата, предхождаща подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК), както и законна лихва от подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК.29.06.2023 год. до изплащане на задължението.

След като длъжникът подал възражение, на дружеството е дадено указание за предявяване на иск за установяване на вземането си. За горепосочените задължения ищецът предявява установителен иск.

С Разпореждане № 5624/30.06.2023 год. заповедният съд отхвърлил претенциите за възнаграждение за закупена услуга Фаст в размер на 648.10 лева и за закупена услуга Флекси в размер на 1733.36 лева, за които ищецът предявява осъдителен иск.

В указания срок ответникът е подал отговор, оспорва исковете. Прави възражения за нищожност на процесния договор. Твърди, че е заплатила изцяло задълженията за главница по кредита, като намира, че предвид нищожността на договора, дължи само нея. Не представя доказателства за плащане на сума, надвишаваща признатата от кредитора- 3786.54 лева.

Съдът, като взе предвид събраните по делото доказателства и доводите на страните, намира за установено следното:

Сключеният между страните договор има характеристиките на договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9, ал. 1 от ЗПК, спрямо който са приложими особените изисквания за действителност на ЗПК. За да бъде

валидно сключен договорът, е необходимо да отговаря на разпоредбите на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и т. 20 и ал. 2, чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от ЗПК. Тези условия следва да са налице кумулативно, за да породи договорът валидна облигационна връзка между страните. Липсата на което и да е от тях прави договорът недействителен съгласно императивната норма на чл. 22 от ЗПК.

Константна е практиката на Съда на ЕС, според която съдилищата на държавите-членки са длъжни да следят служебно за наличието на неравноправни клаузи в потребителските договори. В този смисъл е и чл. 24 от ЗПК, която разпоредба, във връзка с неравноправните клаузи в договорите за потребителски кредит, препраща към чл. 143 - 148 от ЗЗП. Съдът е длъжен да следи служебно и за наличието на клаузи, които противоречат на императивни разпоредби на закона или го заобикалят и в този смисъл се явяват нищожни – чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 2 от ЗЗД.

Разпоредбите на чл. 10а, ал. 1 и ал. 2 от ЗПК предвиждат, че кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не може да изисква заплащане на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. В разглеждания случай в договора се съдържат клаузи за закупени допълнителни услуги, които, се изразяват в приоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит, възможност за отлагане на определен брой погасителни вноски, възможност за намаляване на определен брой погасителни вноски, възможност за смяна на датата на падеж и улеснена процедура за получаване на допълнителни парични средства. Въпросът, който се поставя, е дали посочените „допълнителни услуги“ представляват действия по усвояването и управление на кредита, за които кредиторът не разполага с възможността да събира отделна такса извън сумата по общите разходи по кредита (вж. легалната дефиниция по т. 1, § 1 от ДР на ЗПК), или пък тези услуги действително не са свързани с усвояването и управлението му и тяхното заплащане не съставлява задължително условие за получаване на кредита.

Анализът на съдържанието на описаните в договора и т. 15 от общите условия „услуги“ налага категоричния извод, че те касаят именно усвояването (по отношение на приоритетното разглеждане и изплащане на сумата по кредита и улеснената процедура за получаване на допълнителни парични средства) и управлението (по отношение на възможността за отлагане или намаляване на определен брой погасителни вноски и смяната на падежната дата) на кредита. Тези „услуги“ по същината си представляват действия, обслужващи усвояването и управлението на кредита, поради което не може да се приеме, че са допълнителни услуги по смисъла на чл. 10а, ал. 1 ЗПК, което следва да бъде санкционирано с нищожност на споразумението – чл. 26, ал. 1, пр. 2 от ЗЗД.

На следващо място потребителят заплаща възнаграждение не за конкретно поети от ищеца задължения, чието изпълнение е обусловено от

настъпването на ясно описани условия, а само за предоставени му „възможности“, които така или иначе той има по силата на самия закон. На „възможността“ длъжникът да поиска извършването на някоя от посочените в споразумението „услуги“ не кореспондира никакво насрещно задължение на кредитора. Клауза, която поставя изпълнението на задълженията на търговеца или доставчика в зависимост от условие, чието изпълнение зависи единствено от неговата воля, е неравноправна и следователно нищожна – чл. 143, т. 3 и чл. 146, ал. 1 от ЗЗП. По изложените съображения съдът намира, че претендираната сума от 648.10 лева, представляваща възнаграждение по закупена услуга Фаст и сумата 1733.36 лева, представляваща възнаграждение за закупена услуга Флекси, не се дължи от ответника и осъдителният иск за тях се явява неоснователен.

Частично основателен е искът да установяване на задължението за главница.

Съгласно 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът за потребителски кредит трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в Приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя. Легална дефиниция на понятието "общ разход по кредита за потребителя" се съдържа в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК и включва всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси и възнаграждения за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит и по-специално застрахователни премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Посочването на размера на ГПР в договора за потребителски кредит е необходимо, защото дава на потребителя ясна представа за реалната цена на финансовата услуга и му позволява да прецени икономическите последици от сключване на договора. Поради това посочването на ГПР в договора за потребителски кредит е условие за действителността на самия договор, а неспазването му води до недействителност на договора съгласно чл. 22 от ЗПК.

В случая в договора за кредит формално фигурира размерът на ГПР – 49.05 %, но в него не са посочени по вид и размер всички разходи, от които се формира ГПР, така както те са описани в текста на чл. 19, ал. 1 от ЗПК и в Приложение № 1 към закона, поради което не може да се приеме, че са спазени особените изисквания на закона съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Нито в договора, нито в общите условия не е посочено какви точно разходи, освен възнаградителната лихва, са включени в ГПР и какво е стойностно

измерение в проценти на всеки един от формиращите ГПР компоненти. Така например в договора за кредит е уговорено заплащане на допълнителни услуги Фаст и Флекси в размер на 3600. 00 лева, като заплащането им представлява разход за кредитополучателя и са били известни на кредитора към момента на сключване на договора за кредит. Въпреки това в договора и условията по него липсва каквото и да е посочване дали тези допълнителни услуги са включени в размера на ГПР и какъв процент от размера на кредита представляват те на годишна база. Това, освен че противоречи на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, лишава кредитополучателя, а и съда от възможността да извърши преценка за съответствието на договора с императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК за максималния размер на разходите по кредита. Поради това съдът приема, че договорът за потребителски кредит е сключен в нарушение на императивните изисквания на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК.

Посоченият ГПР е и неверен. В конкретния случай ищецът е представил договора за кредит, сключен с посочения длъжник, който включва допълнителни услуги. Съдът намира, че т. нар. допълнителни услуги в размер на 3600.00 лева на практика представляват втора, скрита възнаградителна лихва, която в нарушение на чл. 19, ал. 1 от ЗПК не е включена в годишния процент на разходите. Ако тази сума беше включена в годишния процент на разходите, то заедно с общия размер на фиксираната лихва, общият размер на ГПР би надхвърлил размера по чл. 19, ал. 4 от ЗПК и следователно тази клауза би била нищожна на основание чл. 19, ал. 5 от същия закон.

По делото не се установява, а и липсват твърдения за наличие на обстоятелства, които да дават основание за очакване на завишен размер на вреди за заемодателя от неизпълнение на задълженията на заемателя. Следователно уговаряне на възнаградителна лихва в размер четири пъти над законната значително надхвърля размера на действителните вреди. Предвид характера на предоставяната по договора услуга, предполагащ недостиг на парични средства у едната страна, следва да се приеме, че процесната уговорка не съответства на изискванията за добросъвестност, присъщи на нормалните договорни отношения и равнопоставеност на страните по това правоотношение. Следователно същата е неправопосредствена по смисъла на чл. 143 от ЗЗП и на това основание нищожна.

В горния смисъл е Решение на СЕС (девети състав) от 21 март 2024 година по дело C-714/22- Преюдициално запитване относно Допълнителни услуги към договор за кредит — Клаузи, които дават на закупил тези услуги потребител приоритет при разглеждане на искането му за отпускане на кредит и при предоставяне на разположение на заетата сума, както и възможността да се отлага или разсрочва плащането на месечните вноски по кредита срещу заплащането на допълнителни разходи, отправено на основание член 267 ДФЕС от Софийски районен съд с акт от 21 ноември 2022 г., постъпил в Съда на 22 ноември 2022 г., в рамките на производство по дело С.Р.Г. срещу Профи Кредит България ЕООД (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:62022CJ0714>).

Не би могла да се приложи в случая и разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от ЗЗД. Съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожността на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните и части. В случая не е налице нито една от тези две хипотези- нищожните клаузи на процесния договор относно определянето на процента възнаградителна лихва и годишния процент на разходите да бъдат заместени по право от повелителни норми на закона или че договорът за потребителски кредит би бил сключен и ако в него не са включени двете клаузи като се изходи от характера на този договор, който е възмезден и включването на клаузи за договаряне на лихвен процент по кредита и ГПР по него е въведено като изрично изискване в чл. 11, ал. 1, т. 9 и 10 от ЗПК. Предвид това в случая е неприложима нормата на чл. 26, ал. 4 от ЗЗД и нищожността на посочените по-горе клаузи на процесния договор обуславя недействителност на целия договор. В случая следва да бъде взета предвид и разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, която е приложима за процесното договорно правоотношение. Тази норма изрично посочва, че когато не са спазени изискванията на конкретни разпоредби от закона, то договорът за потребителски кредит е изцяло недействителен, като между изчерпателно изброените са и тези по чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 от ЗПК- за определяне на възнаградителна лихва и годишен процент на разходите.

Когато не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен, съгласно чл. 22 от ЗПК. На основание чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит бъде обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. По делото е установено, макар и без извършването на съдебно-икономическа експертиза, че кредиторът е предоставил на кредитополучателя сумата от 4000.00 лева. Тази сума представлява чистата стойност на кредита по смисъла на чл. 23 от ЗПК и се дължи на кредитора. От размера на чистата стойност на кредита следва да бъдат приспаднати направените до момента плащания от ответника, които са в размер на 3786.54 лева- факт, който не е спорен между страните. Следователно в полза на ищеца следва да бъде признато вземане в размер на разликата от 213.46 лева. Като недължими по силата на чл. 23 от ЗПК следва да бъдат отречени вземанията за възнаградителна и лихва за забава.

По изложените съображения съдът намира, че искът за главница следва да бъде уважен до размера от 213.46 лева, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение в съда – 29.06.2023 г., до окончателното плащане, а за разликата над 213.46 лева до предявения размер от 3127.57 лева искът следва да бъде отхвърлен. Акцесорните иски за възнаградителна лихва в размер на 1149.89 лева, за лихва за забава в размер на 390.93 лева и за законна лихва за забава в размер на 175.28 лева за периода 05.04.2023 год.- 27.06.2023 год. следва да бъдат отхвърлени като неоснователни с оглед установената по делото

недействителност на договора за кредит.

Съгласно Решение на съда (четвърти състав) от 16 юли 2020 година по съединени дела С-224/19 и С-259/19 с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Juzgado de Primera Instancia n° 17 de Palma de Mallorca (Първоинстанционен съд № 17, Палма де Майорка, Испания) (С-224/19) и от Juzgado de Primera Instancia e Instrucción de Ceuta (Първоинстанционен съд и следствие, Сеута, Испания) (С-259/19) с актове от 12 март 2019 г. и от 13 март 2019 г., постъпили в Съда съответно на 14 март 2019 г. и на 27 март 2019 г., в рамките на производства по дела СУ срещу CaixaBank SA (С-224/19) и LG, РК срещу Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (С-259/19), член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, както и принципът на ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба, която позволява част от процесуалните разноски да се възлагат върху потребителя в зависимост от размера на недължимо платените суми, които са му били върнати вследствие на установяването на нищожност на договорна клауза поради неравноправния □ характер, като се има предвид, че подобна правна уредба създава съществена пречка, която може да възпре потребителя да упражни предоставеното от Директива 93/13 право на ефективен съдебен контрол върху евентуално неравноправния характер на договорни клаузи.

Гореизложеното налага извод за недължимост на разноски от ответника-длъжник в исковото и заповедното производство.

Мотивиран така, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на А. Х. Д., ЕГН *****, адрес: гр. Русе, бул. п* № 6А, вх. А, ет. 1, ап. 1, че по Договор за потребителски кредит № 40003303724/26.02.2021 год. дължи на ПРОФИ КРЕДИТ БЪЛГАРИЯ ЕООД с ЕИК 175074752, седалище и адрес на управление в гр.София, район Средец, бул. България № 49, бл. 53Е, вх. В, ет. 7, представлявано по пълномощие от юрисконсулт Г. П. А., сумата **213.46 лева**- неплатена главница по договора, ведно със законната лихва от 29.06.2023 год. до окончателното ѝ изплащане, за което вземане по ч.гр.д. № 3387 по описа за 2023 год. на Русенския районен съд е издадена заповед № 1629/30.06.2023 год. за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за главница над тази сума до предявената- 3127.57 лева, както и исовете за възнаградителна лихва в размер на 1149.89 лева, за лихва за забава в размер на 390.93 лева и за законна лихва за забава в размер на 175.28 лева за периода 05.04.2023 год.- 27.06.2023 год.

ОТХВЪРЛЯ предявените от ПРОФИ КРЕДИТ БЪЛГАРИЯ ЕООД с ЕИК 175074752, седалище и адрес на управление в гр.София, район Средец, бул. България № 49, бл. 53Е, вх. В, ет. 7, представлявано по пълномощие от

юрисконсулт Г. П. А. против А. Х. Д., ЕГН *****, адрес: гр. Русе, бул. п* № 6А, вх. А, ет. 1, ап. 1 осъдителни искиове за заплащане на възнаграждение за закупена услуга Фаст в размер на 648.10 лева и за закупена услуга Флекси в размер на 1733.36 лева по Договор за потребителски кредит № 40003303724/26.02.2021 год.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Русенския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването на препис от него на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____